

Кушнір К.О., студентка 2-го курсу факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Науковий керівник: Іщенко В.В., викладач кафедри публічного права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»

Незаконна експлуатація дітей у світі - порушення прав дитини у сфері праці

Праця дітей увесь час концентрує на собі увагу міжнародної спільноти, що відображається та конкретизується у національному законодавстві держав з метою дотримання міжнародних стандартів щодо запобігання зловживанням працею дітей. Тому, заборона дитячої праці пов'язана не лише з приписами конституцій та інших нормативно-правових актів держав про дитячу працю, а й міжнародно-правових актів, які ратифіковані державами та є невід'ємною частиною їхнього національного законодавства.

Відповідно до ст. 32 Конвенції про права дитини, прийнятої 44-ю сесією Генеральної Асамблеї ООН 20 листопада 1989 р. та ратифікованої 154 країнами, експлуатація дитячої праці заборонена. Але незважаючи на це, праця дитини не тільки масово використовується на фабриках і заводах, але і стає все більш поширеним явищем. За даними Міжнародної Організації Праці, наприкінці ХХ ст. в усьому світі понад 215 мільйонів дітей віком від 5 до 14 років працювали, попри законодавчу заборону та небезпеку цього явища. Близько половини з них працювали щодня протягом усього року [2]. 15,3 млн. працюючих дітей живе в Азії, 80 млн. - в Африці і 17 млн. - у Латинській Америці. Багато з них працюють в умовах, які небезпечні для їхнього фізичного, духовного та емоційного розвитку. Так, діти залучені до таких видів діяльності, як рабство, проституція і порнографія, участь у збройних конфліктах, а також робота в шахтах, сільському господарстві, будівництві [3].

За даними правозахисників, більшість дітей, що працюють по всьому світу (69%), зайняті в сільському господарстві - вони збирають бавовну, тютюн, кава, рис, цукровий очерет і какао. При цьому в списку країн, що експлуатують дитячу працю, лідирує М'янма - найчастіше маленьких працівників використовують при зборі рису, цукрового очерету і каучуку. Згідно зі звітом Міністерства праці США в шістьку держав, де виявлено максимальне число подібних порушень, також входять Індія, Бразилія, Бангладеш, Китай і Філіппіни. Серед "лідерів" у використанні дитячої праці є такі країни, як Сомалі, Непал, Афганістан, Пакистан, Шрі-Ланка і КНДР [4].

Дівчатка і хлопчики однаковою мірою піддаються різним видам ризику, який майже рівномірно розподіляється між ними на робочих місцях. Серед дітей, зайнятих на виконанні небезпечних і шкідливих робіт, більшість належить представникам "сильної" статі - 55%. Нові статистичні дані свідчать про те, що більшість дітей з 246-мільйонної дитячої армії найманої праці зайнято на найгірших видах далеко недитячою роботою [1].

Так, на сьогоднішній день в М'янмі працює кожна третя дитина у віці від 7 до 16 років. При цьому вона зазвичай виконує найважчу роботу. До останнього часу дитячу працю активно використовували також військові - тисячі дітей працювали в армії вантажниками, при цьому солдати їх били і Гвалтували. Під час військових конфліктів військові використовували

дітей як живий щит, були випадки, коли їх випускали на мінні поля для "розмінування". Варто відзначити, що в армії діти не тільки працюють, а й служать. Згідно з даними МОП, у М'янмі служить приблизно 70 тисяч солдатів до 18 років, при цьому автомат солдатів дають з 12 років. Під тиском міжнародних громадських організацій в останні роки режим в країні офіційно дещо пом'якшили, відправивши тисячі дітей трудитися на будівництва, де працюють в основному дівчата. На важкі роботи дівчат віддають з 6 років. 8-річні діти вже у повну силу тягають 20-кілограмові тазики з цементним розчином. Варто відзначити, що на будівництвах в М'янмі працюють цілими сім'ями, проте гроші за працю отримують тільки дорослі. Дітям нічого не платять, лише в кращому випадку їх можуть погодувати. Як правило, дорослі просто спостерігають за рабською працею дітей, а якщо в сім'ї немає малюків - працюють жінки. Діти не відвідують навчальні заняття навіть у вільний від роботи. Згідно зі статистикою, 40% дітей у М'янмі взагалі не отримують освіти. Вважається вдачею для дитини, якщо батьки продають її в рабство в сусідні країни, де їй навіть трохи платять. Найбільш бажаною є праця на чайних плантаціях, де вона не занадто важка й у дітей є можливість вижити. При цьому на печельну роботу хлопців призводять самі батьки, а власникам підприємств абсолютно все одно, хто з членів сім'ї на них працює.

Трохи краще виглядає ситуація в Індії. У цій країні зафіксовано найвищий показник використання дитячої та примусової праці, в таких областях як видобуток золота, збір какао і пошиття одягу. Згідно зі звітом Міністерства праці США, дітей вже в п'ять років продають торговцям живим товаром і змушують працювати, перетворюючи їх у сучасних рабів.

У сусідньому Бангладеш, за даними доповіді Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), 33 мільйони дітей до 18 років - 56% дитячого населення, в даний час живуть нижче міжнародної межі бідності, яка визначається як дохід в 1 долар США на людину в день. Шукати роботу бангладешських дітей змушує крайня убогість, в якій проживає більшість сімей країни. Маленькі школярі кидають навчання, щоб продовжувати працювати і допомагати своїм сім'ям впоратися з бідністю. За статистикою, близько 50% учнів початкових шкіл в Бангладеш кидають навчання до закінчення п'ятого класу. Зважаючи на економічні труднощі навіть ті батьки, які хотіли б відправити своїх дітей до школи, не можуть дозволити собі цього. В результаті діти відправляються на поля і фабрики, де вони трудяться по 12 годин на добу і отримують за свою роботу 60 така (1,70 доларів) на день [5]. За офіційними даними, в Бангладеш дитяча праця становить понад 12% від загальної робочої сили, при цьому населення країни в силу сформованих традицій не вважає такий стан речей проблемою.

Варто відзначити, що сьогодні дитячу працю використовують не тільки місцеві власники виробництва, але і найвідоміші міжнародні компанії. За даними Міжнародного фонду прав трудящих (International Labor Rights Fund), дитячу працю використовує компанія Monsanto. В одній тільки в Індії на бавовняних плантаціях, що належать Monsanto та іншим транснаціональним агрокорпораціям, працюють понад 12 тисяч дітей. Багато хлопців померли або отримали серйозні захворювання в результаті впливу пестицидів. У використанні дитячої праці звинувачується і компанія Nestle. За даними правозахисників, саме при виробництві шоколаду найчастіше використовується дитяча праця. За оцінками Держдепартаменту США, в Кот-д'Івуар (Африка), де ростуть понад 40% какао-бобів, на плантаціях в жахливих умовах працюють у середньому 109 тисяч дітей. Сьогодні в Китаї у використанні дитячої праці також звинувачується і компанія Pegatron Group, що займається складанням продукції Apple.

Таким чином, на сьогоднішній день у багатьох країнах світу, як і раніше, широко експлуатуються праця дітей, середній вік яких становить від 5 до 10 років. При ньому боротьба громадських організацій і приватних осіб - всього лише крапля в морі коїться свавілля. Мільйони хлопців раніше позбавлені дитинства, насамперед, з причини слабкої економіки країни їх проживання та убогості населення, а також традиціями, за якими дитяча праця вважається нормою.

Безумовно, головна причина, що змушує дітей працювати, полягає в тому, що від цього залежить виживання їх сімей. Тому зупинка росту дитячої експлуатації сьогодні лежить, насамперед, через вирішення економічних проблем в країнах з найвищими показниками експлуатації праці дітей.

Список використаних джерел

1. Єрофеева М А. Дитяча праця як форма насильства / М А. Єрофеева // Сучасні наукові технології. -2005. - № 1 - С. 80 -82.
2. Заява Міжнародної Організації Праці від 12 червня 2012 р // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.unmultimedia.org/iadio/iHssian/archives/115313/>
3. Офіційні дані ООН // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ru.euronews.com/tag/child-workers/>
4. Полонський І. Раби і рабовласники / І. Полонський // Торгівля людьми в сучасному світі. 2015.
5. Дані Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.unicef.org/ukraine/ukr/>